

Област Разград

- ▶ Население (2020)
- ▶ Територия (кв.км)
- ▶ Брой на населените места
- ▶ Дял на населението в градовете (%)

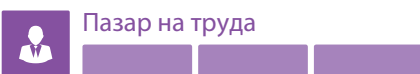
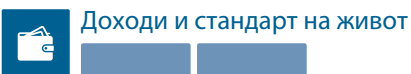
110 300
2639,7
103
46,6

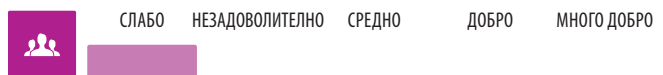
Изоставането на икономиката и доходите се отразява и на равнището на бедност в област Разград. Заемността намалява, а безработица се увеличава и те остават значително по-неблагоприятни от средните за страната стойности. Предизвикателство пред местния пазар на труда остава образователната структура на работната сила. Инвестиционната активност в областта се запазва ниска. Гъстотата на пътната мрежа е по-висока, но дялът на автомагистралите и първокласните пътища, както и този на пътната настилка в добро състояние са изключително ниски. Усредненото ниво на местните данъци в общините от област Разград е по-ниско от средното за страната. Самооценките на местните администрации за развитието на електронното управление и предоставяне-

то на административни услуги на „едно гише“ нарастват. Коефициентът на естествен прираст намалява значително, но този на механичния се увеличава. Разград е сред областите с най-малобройно градско население. Представянето на областта в сферата на образованието е незадоволително. Резултатите на учениците са сравнително ниски и през 2021 г. Разград е сред областите с най-висок недостиг на лекари. Броят на престъпленията в областта е сравнително нисък, а разкриваемостта им – висока. Разград се нарежда на последно място сред областите по показателите за околна среда. Дялът на населението в селища с обществена канализация остава нисък. Пандемията и ограничаването на културните мероприятия в страната през 2020 г. се отразяват силно и на културния живот в област Разград.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ ■■■

Доходи и стандарт на живот ■■■

Въпреки ниската база брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Разград расте по-бавно от средния темп за страната и през 2019 г. достига 10,4 хил. лв. (при 17,2 хил. лв. в страната). Брутните заплати на наетите по трудово и служебно правоотношение в областта нарастват със средния за страната ръст, но остават относително ниски – 12,8 хил. лв. годишно (при 15,2 хил. лв. в страната). През 2019 г. се наблюдава голям скок на доходите на лице от домакинството (23% при 8% в страната) и те достигат 5,4 хил. лв., въпреки че все още са под средните за страната (6,0 хил. лв.).

Изоставането на икономиката и доходите се отразява и на равнището на бедност в област Разград. Делът на населението, живеещо с материални лишения, през 2019 г. е 35,8% (при 19,9% в страната), а населението, живеещо под националната линия на бедност, е 28,0% (при 22,6% в страната).

Пазар на труда ■■■■

След бързо нарастване през 2019 г. икономическата активност в областта се задържа на ниво от 71,4% (при 73,7% в страната) през 2020 г. Същевременно обаче заетостта намалява, а безработица се увеличава и те остават значително по-неблагоприятни от средните за страната стойности. Коефициентът на заетост достига 60,8% (при 68,5% в страната), а този на безработицата – 10,6% (при 5,2% в страната).

Предизвикателство пред местния пазар на труда остава силно влошената образователна структура на работната сила. Делът на населението на възраст 25–64 години с основно и по-ниско образование е 30,7% (при 16,9% в страната), а на висшестите – 19,5% (при 29,2% в страната) през 2020 г. Все пак трябва да се отбележи, че през последните години образованието на работната сила в областта се повишава.

Коефициентът на демографско заместване като съотношение на населението на 15–19 години към това на 60–64 години е 65,3% (при 67,1% в страната). Това означава, че на всеки 100 души, на които предстои излизане от пазара на труда през следващите няколко години, съответстват 65 младежи, които ще се вляят в работната сила.

Инвестиции и икономика ■■■■

Инвестиционната активност в областта и през 2019 г. остава ниска. Разград е сред областите с най-малък брой на предприятията – 39 на 1000 души от населението (при 61 на 1000 души в страната). Произведената продукция достига 16,7 хил. лв./човек (при 28,0 хил. лв./човек в страната). При преките чуждестранни инвестиции се вижда отлив и те остават сред най-ниските в страната – 182 евро/човек (при 3655 евро/човек в страната) към края на 2019 г. Същевременно разходите за дълготрайни материални активи нарастват значително и достигат 2415 лв./човек (при 3155 лв./човек в страната).

Усвояването на европейски средства изостава. Към 15 юни 2021 г. стойността на изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми е 1739 лв./човек от населението (при 2217 лв./човек в страната). В рамките на областта най-високо е усвояването на средства в общините Исперих и Кубрат.

Инфраструктура ■■■■

Гъстотата на железопътната мрежа в областта е близка, но малко под средната за страната. Гъстотата на пътната мрежа е по-висока, но делът на автомагистралите и първокласните пътища (11,1% при 18,5% в страната), както и този на пътната настилка в добро състояние (17,6% при 41,4% в страната) са изключително ниски.

Делът на домакинствата с достъп до интернет нараства и през 2020 г., но остава под средния за страната – 73,4% при 78,9% в страната. Инсталираните ВЕИ мощности на човек от населението са пренебрежимо малко – 0,005 kW/човек. Делът на газифицираните домакинства е сравнително висок – 4,9% (при 3,1% в страната).

Местни данъци ■■■■

Усредненото ниво на местните данъци в общините от област Разград е по-ниско от средното за страната и през 2021 г. Сред разглежданите пет местни данъка единствено ставката върху недвижимите нежилищни имоти на юридическите лица в област Разград е по-висока от средната за страната.

Значително по-ниски от средните в страната пък са местните данъци върху превозните средства, върху прехвърлянето на собственост, върху таксиметровия превоз и върху търговията на дребно.

Администрация ■■■■

След няколко години на застой през 2019 г. покритието на кадастралната карта в област Разград се повишава рязко от 35,6 до 96,2% и дори изпреварва средните стойности за страната (91,4%).

Самооценките на местните администрации за развитието на електронното управление и предоставянето на административни услуги на „едно гише“ нарастват през 2021 г., но остават значително под средните за страната нива.

Оценката на прозрачността на органите на местното самоуправление, която достига 73,8% през 2021 г., вече надхвърля средната за страната от 73,2%. В рамките на областта като най-прозрачна се оценява работата на общините Разград и Цар Калоян.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ■

Демография ■■■■

Докато през предходните пет години естественият прираст се движи в рамките на около -8 до -9%, през 2020 г. коефициентът намалява значително и достига -14,2%. Механичният прираст нараства и за първи път от поне две десетилетия е положителен, но подобна тенденция се наблюдава в почти всички области в страната.

Тези процеси се отразяват и в постоянно влошаване на коефициентите на възрастова зависимост. Съотношението на населението на над 65 години към това на 0-14 години достига 164,2% (при 150,6% в страната), а към това на 15-64 години - 34,7% (при 34,1% в страната).

Разград е една от трите области с под 50% от населението, живеещо в градовете (заедно с областите Кърджали и Силистра). През 2020 г. 46,6% от населението е градско (при 72,9% в страната). Гъстотата му също е сред най-ниските - 834 души/кв.км при 1506 души/кв.км в страната.

Образование ■■■

Представянето на областта в сферата на образованието е незадоволително. Коефициентът на записване в V-VIII клас през 2020 г. е 85,5% (при 86,5% в страната). Дяловете на второгодниците и на напусналите основното и средното образование намаляват, но докато второгодниците са сравнително малко, делът на напусналите достига средния за страната.

Резултатите на учениците от област Разград са сравнително ниски и през 2021 г. Средният успех на националното външно оценяване по математика след VII клас е 31,2 т. (при 37,9 т. в страната). Успехът на матурите по български език и литература е „Добър“ 3,96 (при „Добър“ 4,21 в страната), а делът на слабите оценки е 10% при 7% в страната.

Броят на учителите в основното и средното образование в областта остава около средния за страната.

Висше образование в областта се предлага единствено от филиала на Русенския университет, което обяснява ниския брой студенти - през 2020 г. са отчетени едва двама студенти на 1000 души население при 32 на 1000 души в страната.

Здравеопазване ■■■■

Делът на здравноосигурените лица в областта остава изключително висок - 95,4% (при 88,7% в страната).

В същото време Разград е сред областите с най-голям недостиг на лекари - както общопрактикуващи, така и специалисти. През 2020 г. един местен общопрактикуващ лекар се грижи средно за 2298 души от населението (при 1727 души на лекар в страната).

Относителният брой на леглата в местните многопрофилни болници също е сравнително ограничен - 5,01 легла на 1000 души от населението (при 5,52 на 1000 души в страна-

та). Същевременно обаче броят на преминалите за лечение болни е висок - 162 на 1000 души (при 138 на 1000 души в страната).

Коефициентът на детска смъртност намалява и се изравнява със средния за страната.

Ред и сигурност ■■■■

Натовареността на наказателните съдии и бързината на правораздаването в област Разград са близки до средните за страната. През 2020 г. един съдия разглежда по 8,9 наказателни дела на месец (при 8,6 дела на съдия в страната), приключилите в 3-месечен срок дела са 91% (при 90% в страната), а висящите - 8% (при 11% в страната).

Броят на престъпленията в областта е сравнително нисък, а разкриваемостта им - висока. През 2020 г. регистрираните престъпления срещу личността и собствеността са 8 на 1000 души от населението при 10 на 1000 души в страната. Разкриваемостта на престъпленията намалява до 65,7%, но остава значително над средното за страната ниво от 52,1%.

Околна среда ■■

Разград се нарежда на последно място сред областите по отношение на показателите за околна среда. Заради ниската концентрация на населението в урбанизираните райони областта е сред най-слабо представилите се по дял на населението с достъп до канализацията, свързана с пречиствателни станции за отпадъчни води - 41,9% (при 64,6% в страната), както и по дял на населението в селища с обществена канализация - също 41,9% (при 76,4% в страната) през 2019 г.

Разград е областта с най-висок обем на генерирания отпадък. Образованите битови отпадъци достигат 529 кг/човек годишно (при 409 кг/човек в страната), от които едва 9% се предават за третиране и рециклиране (при 71% в страната).

Разград остава сред областите със сравнително малко емисии на въглероден диоксид в атмосферата.

Култура ■■■

Пандемията и ограничаването на културните мероприятия в страната през 2020 г. се отразяват силно и на културния живот в областта. Посещенията в местните музеи и библиотеки намаляват повече от средните за страната - съответно с 69% (при 58% в страната) и 44% при (30% в страната) - до 173 посещения в музеите на 1000 души от населението (при 322 на 1000 души в страната) и 233 посещения в библиотеките на 1000 души (при 480 на 1000 души в страната).

Посещенията в кината се свиват с 66% (при 71% в страната) и достигат 36 на 1000 души (при 190 на 1000 души в страната).

Ключови показатели за област Разград

Индикатори на икономическото развитие	2018	2019	2020	Средно за страната
БВП на човек от населението (лв., текущи цени)	9709	10 416	n.a.	17 170
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	4408	5420	n.a.	6013
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	11 569	12 814	n.a.	15 209
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	24,2	28,0	n.a.	22,6
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	56,2	61,8	60,8	68,5
Коефициент на безработица на населението на 15 и повече години (%)	11,1	9,6	10,6	5,2
Дял на населението с основно и по-ниско образование на 25–64 години (%)	36,6	31,6	30,7	16,9
Дял на населението с висше образование на 25–64 години (%)	20,0	18,8	19,5	29,2
Произведена продукция (лв./човек)	15 560	16 650	n.a.	28 027
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1780	2415	n.a.	3155
Преки чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	1564	(182)	n.a.	3655
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	63,3	69,5	73,4	78,9
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	21,2	17,6	n.a.	41,4
Гъстота на пътната мрежа (км/100 кв.км територия)	19,2	19,2	19,2	17,9
Рейтинг за активна прозрачност на ПДИ за органите на местното самоуправление (%)	76,0	73,2	73,8	73,2

Индикатори на социалното развитие	2018	2019	2020	Средно за страната
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-8,7	-9,0	-14,2	-9,5
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-4,5	-3,9	5,3	4,4
Среден успех от матурите по БЕЛ*	3,80	4,02	3,96	4,21
Среден успех на изпита по математика след VII клас (в точки)*	30,1	31,1	31,2	37,9
Нетен коефициент на записване на населението в V–VIII клас (%)	88,2	85,4	85,5	86,5
Брой на преподавателите в основното и в средното образование на 1000 ученици	88	92	88	87
Дял на здравноосигурените лица (%)	94,3	96,5	95,4	88,7
Население на един общопрактикуващ лекар (брой хора)	2306	2172	2298	1727
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	10,6	9,9	8,0	9,9
Натовареност по щат на наказателните съдии (дела/месец)	9,4	9,2	8,9	8,6
Дял на населението с достъп до обществена канализация (%)	41,9	41,9	n.a.	76,4
Образувани битови отпадъци на човек от населението (кг/човек/година)	529	n.a.	n.a.	409
Дял от битовите отпадъци, предадени за третиране и рециклиране (%)	8,5	n.a.	n.a.	70,9
Посещения в кината на 1000 души от населението	98	106	36	190
Посещения в музеите на 1000 души от населението	521	563	173	322

* Данните се отнасят за учебната 2020/21 година, а матурите са проведени през 2021 г.